

Karmels regel

Av Anastasio Ballestrero, karmelit (1913–1998)

Karmels regel är en levande verklighet i Kyrkan av i dag. I kärva ordalag låter den oss förnimma sin inre dynamik, det som utgör dess anda, och genom sin extrema nykterhet och koncentration på det mest väsentliga gör texten ett djupt intryck. Redan får man ett intryck av den totala utblottelse som Johannes av Korset senare kommer att sammanfatta i sina aforismer om *nada*, intet, och som föds ur den inre rikedom i ett liv helt ägnat åt att älska Gud ensam.

Trots sin korthet utgörs regeln till nästan två tredjedelar av utdrag ur den heliga Skrift, vilket gör att den inte framstår som "disciplinär" utan snarare som en text väl ägnad att av karmeliten forma ett helgon.

Genom sin tidlösa karaktär och avsaknaden av detaljer och omständigheter vad gäller tid och rum, "leder den själen till en hållning av ren följsamhet inför Gud vilken låter henne bli helt och fullt samstämmig med Guds sätt att handla, i enkelhet och tystnad" (François de Sainte Marie).

Den eremitiska andan

Regeln vänder sig till "de eremitbröder som bor vid Elias källa på berget Karmel". Lagstiftaren hade framför allt deras liv i ensamhet för ögonen och strukturerade regeln därefter. I prologen betonar han brödernas strängt personliga ansvar för att leva "i lydnad mot Jesus Kristus", att sätta honom i centrum av sina liv som den enda inspirationskällan för varje handling och varje beslut samt för att "troget tjäna honom med ett rent hjärta och ett gott samvete".

Det karmelitiska eremitlivets personliga karaktär är ett grundläggande element för förståelsen av vår anda. Ty även om det yttre eremitlivet i Orden under århundradenas lopp fått en svagare ställning - regeln själv, med Innocentius IV:s tillägg, bär spår av detta - måste andan av eremitisk ensamhet för varje karmelit oföränderligt leva kvar och tillmätas den största vikt om troheten mot regeln skall vara tryggad.

Det är regelns syfte att ombesörja att den enskildes ensamhet skyddas med hjälp av särskilda normer. Karmeliterna skall leva i öknen eller "där man ger er områden som är skickade och lämpade för ert ordensliv". Klostret har sin väktare i priorns person, vars cell skall ligga vid ingången, "så att han först kan gå dem till mötes som kommer dit". Inom klosterområdet skall karmeliten leva ensam i förhållande till sina bröder, och "förbli ensam i sin cell... både dag och natt".

Dessa åtgärder har till syfte att skydda och värna om den inre rikedom som har sin källa i kontemplerationen. Till och med i textens litterära form framgår det klart att föreskriften om ensamheten i cellen är nära förbunden med regelns livgivande kärna, föreskriften om den personliga bönen. "Var och en må förbli ensam i sin cell eller i närheten av den, medan han begrunder Herrens lag både dag och natt och vakar i bön, om han inte är upptagen av andra rättmätiga ting".

Den cenobitiska andan

Det karmelitiska eremitlivets huvudsakligen inre och personliga karaktär tillåter att det yttre, gemensamma livet organiseras enligt en cenobitisk struktur. Även en cenobitisk anda genomsyrar regeln. Den erbjuder inte endast bröderna ett gemensamt ideal och samma medel för att leva det, men den samlar dem också i en kommunitet där broderligheten, förverkligad genom lydnaden och gemenskapslivet, blir ett grundläggande hjälpmedel på vägen mot fullkomlighet.

Firandet av liturgin, läsningen ur den heliga Skrift som helgar de gemensamma måltiderna samt iver för själarnas frälsning bidrar till det cenobitiska livets andliga styrka.

I en tid då eukaristin inte brukade firas dagligen är det slående att detta föreskrivs i Karmels regel. Det är den tid och plats då den karmelitiska kallelsen till fullt förverkligas i broderlig gemenskap. Gemenskapen föds ur eukaristin liksom urkyrkan föddes ur brödsbrytelsen. Genom att de troget sitter vid samma bord och äter samma bröd blir brödernas gemenskap en av grundvalarna för livet i Karmel.

Det kontemplativa idealet

Att begrunda Herrens lag både dag och natt och vaka i bön, detta är den huvudsakliga sysselsättningen för eremiterna på berget Karmel. Här finner vi karmeliternas eremitiska rötter, och alla deras grundläggande förpliktelser innesluts i denna andliga övning. Denna passage ur regeln är också dess själ. Om man utelämnade den skulle hela regeln falla sönder. Därför har Ordens andliga tradition i den satsen alltid sett den egentliga kärnan av det som Karmel syftar till.

Den uttryckliga föreskriften understryker vikten av den ständiga bönen genom att som specifik livsuppgift tilldela karmeliterna meditationens och börens "arbete". Det är detta som utgör Karmels kontemplativa ideal.

Karmeliten har personligen och framför allt annat förbundet sig att söka Gud och föreningen med honom. Ordens tradition har aldrig varit rädd för att betrakta kallelsen till ständig bön som en kallelse till det mystiska livet. Detta framgår av den tidiga skriften "De första munkarnas bok" som betonar karmelitens tvåfaldiga mål: att genom personligt

bemödande erbjuda Gud ett rent hjärta och att, som en ren Guds gåva, i anden få erfara kraften av Guds närvaro och hans härlighets ljuvlighet.

Teologal askes

I sina förmaningar beskriver regeln det gemensamma livet som en kamp mot synden. Allt ont är för människan personifierat i djävulen, som hon bara kan bemöta med de teologala dygdernas övernaturliga styrka.

Det ligger i denna tanke en teologisk sanning som alltför ofta glöms bort i dag, nämligen att det bara är Gud som kan göra det möjligt för den i synden fångna människan att gå segrande ur striden. Hennes återupprättelse är endast möjlig om Guds liv ingjuts och får växa i henne.

Eremiten måste beväpna sig med de teologala dygderna som med "Guds vapenrustning". Det är en mycket vacker bild, för de teologala dygderna är de stora reservtrupper, de mäktiga styrkor, som gradvis förbereder oss för den kontemplativa erfarenheten. Johannes av Korset talar till och med om "förklädnad"; trons färd inbegriper en rening som befriar oss från all rationalism och gör oss hörsamma mot den Gud som fyller våra liv. Även hoppet är en väg som öppnar upp en allt vidare rymd för Guds gåva och ger våra liv den eskatologiska dimension som bör prägla alla våra dagar.

Slutligen befriar den teologala kärleken till fullo människans medfödda kärlekskraft. De hjälpmedel som föreslås på denna väg är den samtidigt kärva och ljuva tystnaden samt de heliga tankar som beskyddar vårt hjärta och förvandlar det till en ren helgedom för Gud.

Karmel är verkligen det heliga berg som alltid strålar av Guds Kärlek och Härlighet.